

22 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te Utrecht,
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

(wijlen) frater [naam]
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM.

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 augustus 2012. Op 27 augustus 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van Frater [naam], Algemeen Overste van de Fraters CMM.

1.2. Op 11 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, mevrouw [naam] en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hekster, voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen Frater [naam], voornoemd.

2. De klacht

2.1. Vanwege mishandelingen in het pleeggezin waar klager verbleef werd hij op 7 à 8-jarige leeftijd door de Raad voor de Kinderbescherming ondergebracht in Huize [naam] in [plaats]. Na een verblijf van ongeveer 2,5 jaar werd klager teruggeplaatst in het pleeggezin. Aangezien de (ernstige) mishandelingen zich herhaalden werd klager weer ondergebracht in Huize [naam]. Klager verbleef daar tot hij ongeveer 12 jaar oud was. Klager is gedurende zijn verblijf in Huize [naam] veelvuldig seksueel misbruikt door aangeklaagde.

2.2. Aangeklaagde was niet een van de leerkrachten van klager, maar was veelal in de huiskamer van het internaat aanwezig en was één van de fraters die de mis verzorgden. Daarnaast was aangeklaagde surveillant op de slaapzaal waar klager verbleef. Bij de slaapzaal was een wasruimte en een zogenaamde “strafkamer” waar het misbruik plaatsvond. Dagelijks

moest klager zich met de andere jongens wassen in de wasruimte waar door aangeklaagde werd gecontroleerd of “alles wel schoon was”. Aangeklaagde betastte de geslachtsdelen van klager en drong met zijn vinger in de anus van klager. Als het niet schoon was volgde een aframmeling. Daarnaast werd klager wekelijks door aangeklaagde ontboden in de “strafkamer”. Aangeklaagde zat daar met een opengeknoopte pij en ontbloot onderlichaam. Klager moest ook zijn billen ontbloten en werd door aangeklaagde geslagen met een bamboestok of liniaal. Vervolgens moest klager met ontblote billen over de schoot van klager heen liggen waarbij aangeklaagde de geslachtsdelen van klager betastte. Klager moest ook de geslachtsdelen van aangeklaagde betasten en hem masturberen. Andere keren moest klager toekijken hoe aangeklaagde zichzelf masturbeerde. Ten minste driemaal is het voorgekomen dat klager voorover moest buigen, aangeklaagde hem van achteren met iets insmeerde en aangeklaagde vervolgens met zijn geslachtsdeel in de anus van klager binnendrong. Klager heeft verklaard dat deze verkrachting zo verschrikkelijk pijnlijk was dat hij de pijn daarvan nog steeds kan voelen. De andere vormen van misbruik vielen daarbij als het ware in het niet.

2.3. Klager draagt de gevolgen van het misbruik 24 uur per dag met zich mee. Als hij zijn ogen sluit ziet klager weer voor zich wat aangeklaagde met hem deed. De nachten zijn voor klager een hel; 's nacht beleeft klager het seksueel misbruik opnieuw. Klager heeft van zijn psychiater slaappillen voorgeschreven gekregen, maar de juiste dosering is nog niet gevonden. Klager heeft zich letterlijk kapot gewerkt. Klager werkte voor de [naam], de [plaats] reinigingsdienst. Om maar niet te hoeven nadenken en niet te hoeven slapen, werkte klager dubbele diensten, tot zijn rug het heeft begeven. Na diverse rugoperaties raakte klager vanaf [jaar] volledig arbeidsongeschikt. Ook heeft klager veel psychische klachten ondervonden.

Nog steeds heeft klager veel klachten. De huisarts van klager schrijft de klachten toe aan posttraumatische stressstoornis na langdurig en ernstig seksueel misbruik en mishandeling als kind. Klager wordt sinds kort intensief begeleid door hulpverleners van [naam] in [plaats]. Het valt klager heel zwaar dat hij zijn verhaal daar opnieuw moet vertellen. De slaapmiddelen die klager krijgt voorgeschreven helpen niet en maken hem juist verward en agressief. Ook is hij met regelmaat onredelijk naar zijn echtgenote die hij omschrijft als zijn grote steun en toeverlaat. Klager voelt zich hierdoor machteloos en verdrietig.

2.4. Klager wil niets liever dan zijn ogen weer kunnen sluiten zonder dat hij het misbruik direct weer voor zich ziet en voelt. Klager heeft er goede hoop op dat erkenning van zijn klachten en een oprechte spijtbetuiging hem kunnen helpen. Klager wenst aanspraak te maken op financiële compensatie voor het leed dat hem is aangedaan. Klager wil dan zijn echtgenote meenemen op een reisje naar de zon; zonder haar had klager het nooit gered.

3. Reactie op het klaagschrift

3.1. Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Frater [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat hij onderzoek heeft verricht in de archieven van de congregatie naar het leven van de aangeklaagde.

Van [jaar] tot [jaar] was aangeklaagde werkzaam als surveillant op Huize [naam]. Van eventueel seksueel misbruik is niets bekend; wel van fysiek geweld. Aangeklaagde kon flinke tikken uitdelen. Het is frater [naam] bekend dat er meerdere klachten tegen aangeklaagde zijn ingediend. Bij de congregatie bestaat er dan ook weinig twijfel dat aangeklaagde klager heeft misbruikt.

3.2. In zijn reactie heeft frater [naam] verklaard dat Huize [naam] een veilige omgeving had moeten zijn voor de kinderen. Helaas is inmiddels duidelijk geworden dat dit niet altijd zo is geweest. De congregatie wil dan ook de pijn die klager als gevolg van het machtsmisbruik heeft ervaren erkennen en haar oprechte verontschuldigingen aanbieden voor hetgeen aangeklaagde klager heeft aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.- K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De klachtencommissie acht aannemelijk geworden dat klager in de periode van eerst 2,5 jaar en vervolgens 1,5 jaar waarin hij verbleef in Huize [naam], frequent door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Dit misbruik bestond uit het vrijwel dagelijks, in de wasruimte, aanraken en betasten van de geslachtsdelen van klager en het met de vinger in de anus van klager dringen “om te kijken of alles schoon was”. Voorts bestond het misbruik uit het vrijwel wekelijks in de “strafkamer” moeten aanraken en betasten van de geslachtsdelen van aangeklaagde en het moeten dulden van het betasten van de geslachtsdelen van klager door aangeklaagde. Daarnaast bestond het misbruik uit het moeten masturberen van aangeklaagde en het moeten toezien hoe aangeklaagde zichzelf masturbeerde. Daarenboven acht de klachtencommissie aannemelijk dat klager door aangeklaagde ten minste driemaal anaal is gepenetreerd, waarbij aangeklaagde met zijn geslachtsdeel bij klager binnendrong.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door de gegrond verklaarde klacht van de heer [naam] (2012T434). Voorts ondersteunen de verklaringen van de heer [naam], de heer [naam] en de heer [naam] de verklaring van klager. Zij verklaren eveneens over ernstig seksueel misbruik door aangeklaagde gepleegd na het bedplassen of douchen, waaronder anale penetratie. Ook het medisch dossier van klager verschaft tal van aanwijzingen voor het seksueel misbruik, zoals de brief van psychiater [naam] van [datum], de brief van [naam] van [datum] en de brief van de huisarts [naam] van [datum].

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon in wie hij vertrouwen mocht hebben.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Frater [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Fraters van Tilburg zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Fraters van Tilburg CMM de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 22 januari 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.